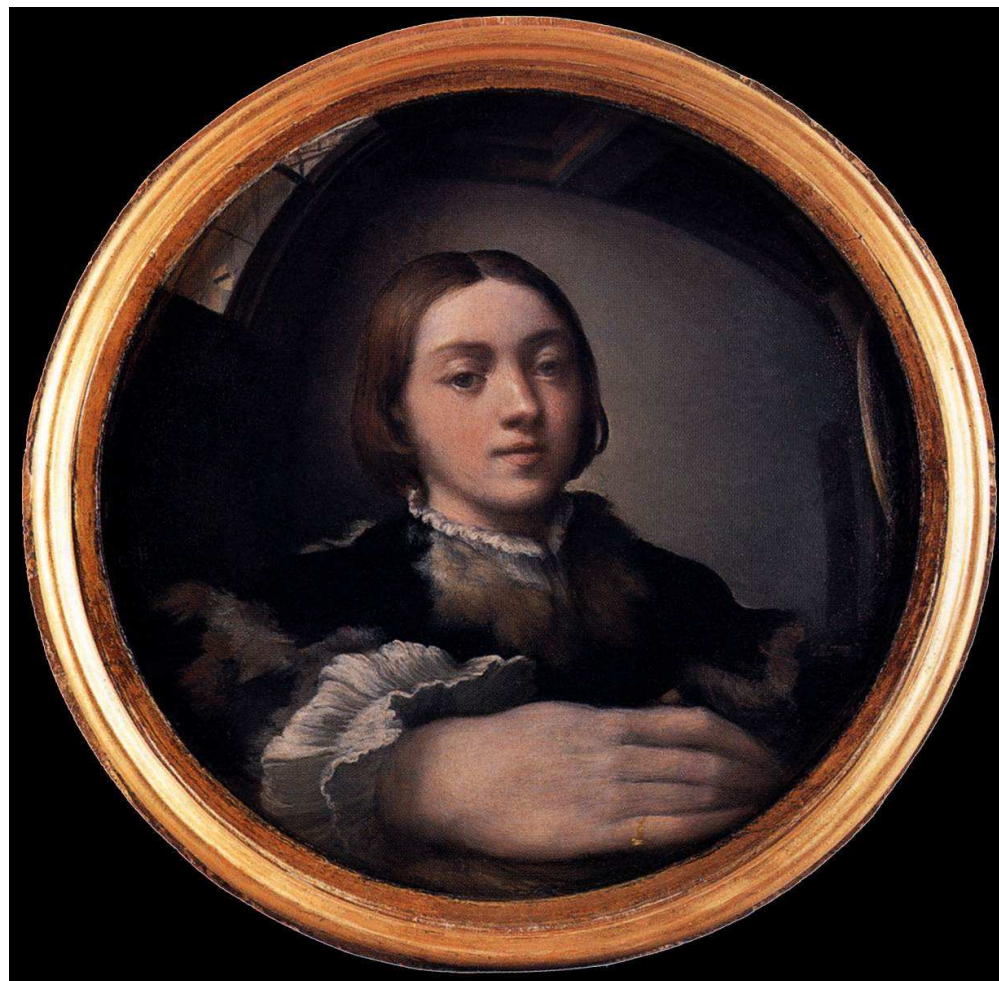

Zrození a smrt autora

Od Giorgia Vasariho k Rolandu Barthesovi

Parmigianino, Vlastní portrét v konvexním zrcadle, cca 1524

Giorgio Vasari

(1511-1574)

- Malíř, architekt
- První významný sběratel kreseb
- Spoluzakladatel florentské Accademia del disegno, 1562-63
- Autor životopisů výtvarných umělců (1. vyd. 1550, 2., upravené, 1568)

Giorgio Vasari – malíř

Vlevo: Neposkvrněné Početí P. Marie, olej na dřevě, 1541

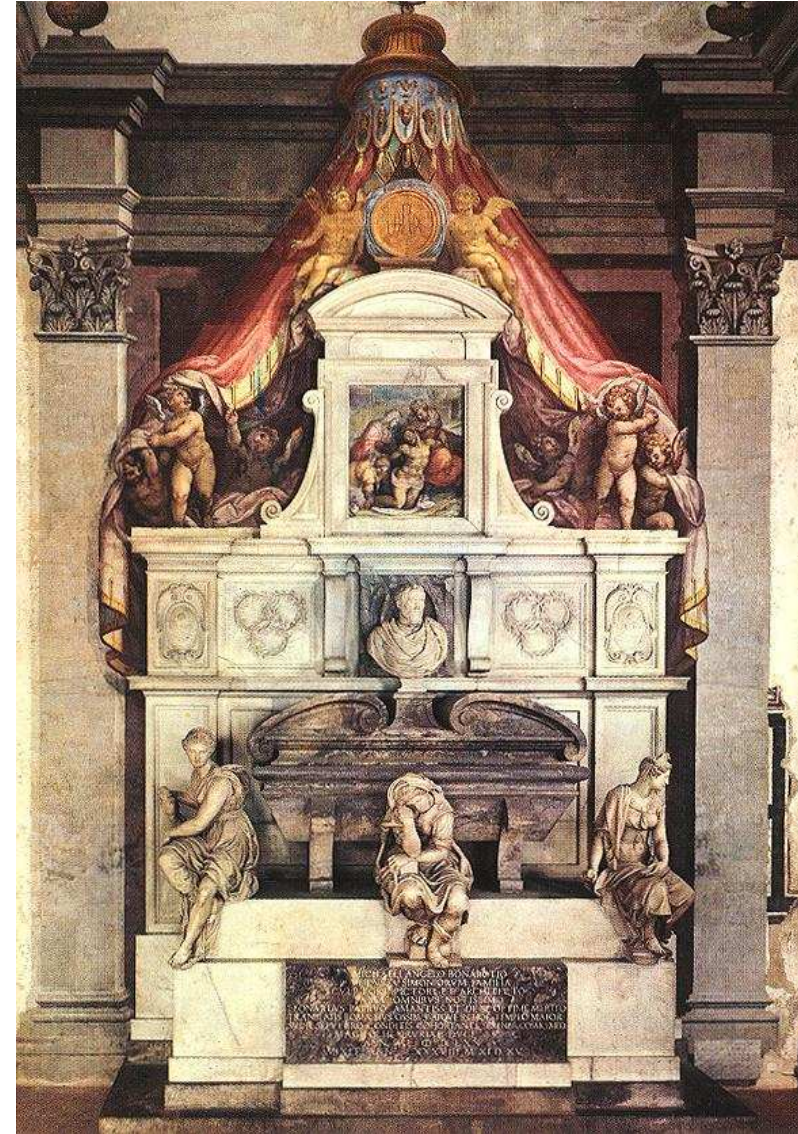
Vpravo: Sv. Lukáš maluje Madonu, cca 1565: freska pro kapli Accademia del disegno ve florentském kostele SS. Annunziata (autoportrétní rysy)

Giorgio Vasari – architekt

Uffizi (původně úřadovny, nyní sídlo galerie) ve Florencii, 1560-81

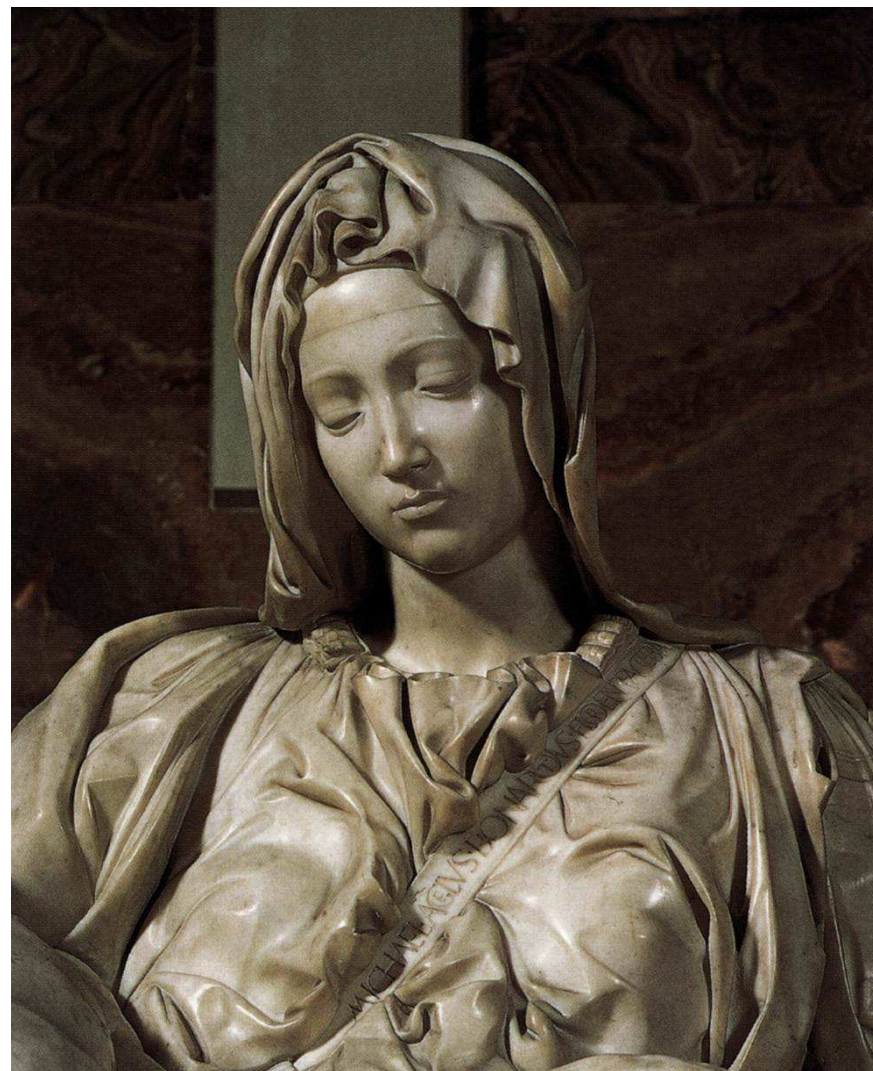
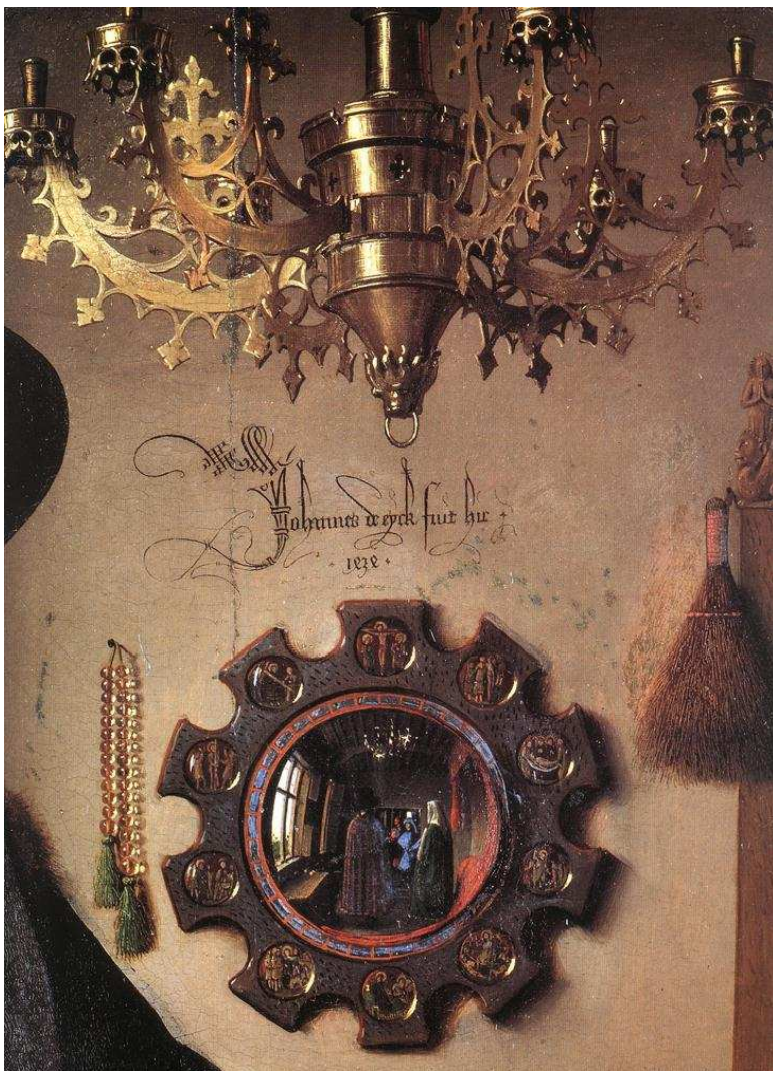
Náhrobek Michelangela, 1570, Florencie, kostel Santa Croce

Giorgio Vasari - teoretik

Příklady autorských signatur: J. van Eyck, Michelangelo

Umělec jako romantický hrdina: E. Delacroix

Roland Barthes
text *Smrt autora*, 1967

Smrt autora?

- R. Barthes v eseji *Smrt autora* a ve studii *Kritika a pravda* (*Critique et vérité*, 1966) ukazuje, že „*autorská funkce*“ existující v díle není historicky stabilní. Tvrdí, že *vysvětlovat dílo vzhledem k jeho původci* je nebezpečný individualismus, znamenalo by to *uvěznit dílo v představovaném já jeho tvůrce*. Je proto nutno *privilegovat text*, nikoli jako osobní výpověď autora-boha, ale jako „*tkáň citací z nesčetných kulturních center*“. Odtud lze vyvodit, že interpret nemá zkoumat autorovy intence, ale zaměřit se na působení díla v aktuálních kontextech.
- Michel Foucault v knize *Archéologie du savoir* (*Archeologie vědění*, 1973) a stati *Co je autor* podřizuje autora *řádu diskursu*. Autor byl např. vymezen vztahem k trestnímu zákonu jako někdo odpovědný za svůj spis, jindy na základě atribuce díla dané všeobecným konsensem těch, kteří mají autoritu. Podle Foucaulta není autor jednotnou subjektivitou, je v diskursu *disociován* na různé „*modality*“, tj. např. pozice, z nichž se promlouvá (tj. jaký má promluva vztah k předmětu, o němž hovoří, nebo k publiku), instituce, vzhledem k nimž má promluva autoritu, atd.
- Srov. Ladislav Kesner v úvodu antologie *Vizuální teorie: V určitých akademických kruzích se staly velmi populárními různé formy kritiky a přehodnocování konceptu „autora“ či „tvůrce-génia“*, které vycházejí z extrémních argumentů Foucaulta a Barthesa vyhlášujících „*smrt autora*“. (2. vyd., 2005, s. 48-49)